

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 9/10 2002 om det nordiske samarbejde.

(Redegørelse nr. R 2).

Minister for Nordisk Samarbejde (Flemming Hansen):

INDLEDNING

Formandskabet for Nordisk Ministerråd varetages på skift af de nordiske lande. I 2002 har Norge formandskabet for det nordiske samarbejde. Hovedprioriteterne i det norske formandskabsprogram »Morgendagens Norden« er børn og unge, fødevarerikkerhed og bæredygtig udvikling. Fokuseringen på disse områder er udmøntet på forskellig vis. Blandt andet har der været afholdt en tværsektoriel ministerkonference om børn og unge, hvor man drøftede et bredt emnefelt, såsom bekæmpelse af racisme og fremmedhad, mobning og social udstødelse. Formandskabsprioriteterne har været rettesnor for en række af dette års aktiviteter, hvilket der løbende vil blive redegjort for i denne redegørelse.

Det norske formandskabsprogram er generelt i god tråd med de prioriteter, som vi fra dansk side havde under vort formandskab i 2000, hvor hovedtemaet var »De nordiske velfærdsstater: faglig indsigt, menneskeligt udsyn«. Vi satte dengang fokus på styrkelse af kvaliteten i de traditionelle velfærdsydelser, sikring af et højt velfærdsniveau, behov for et rummeligt arbejdsmarked, prioritering af miljø, fastholdelse af de nordiske samfunds konkurrencedygtighed og udbygning af de nordiske landes kompetence på en række vitale samfundsområder som uddannelse og forskning. Disse prioriteter er fortsat synlige og videreført under såvel det finske formandskab i 2001 som det igangværende norske formandskab.

Nordisk Ministerråd fremlagde eksempelvis på Nordisk Råds 52. session i 2000 under dansk formandskab en nordisk strategi for fremme af arbejdsudbuddet med det formål at fremme en høj beskæftigelsesfrekvens og en lav ledighed på et arbejdsmarked med et godt arbejdsmiljø – fysisk og psykisk. Det norske formandskab har i opfølgning af dette arbejde søsat et projekt un-

der temaet »Fremme af arbejdsudbuddet«, hvortil er knyttet et undertema vedrørende hindring af udstødelse fra arbejdsmarkedet. Dette beskrives mere detaljeret senere i redegørelsen, men er her taget med for at illustrere sammenhængen mellem danske prioriteter og de aktiviteter, der pågår i Nordisk Ministerråd under det norske formandskab.

Et andet konkret eksempel på sammenhængen mellem danske prioriteter og de følgende formandskabsprogrammer er det nordiske erhvervspolitiske samarbejdsprogram 2002–2005, som blev vedtaget i 2001. Under det danske formandskab blev der sat fokus på »Konkurrencekraft i Norden«, og samarbejdsprogrammet tager sit udgangspunkt netop i en konference i København om Norden som én sammenhængende erhvervsregion. På konferencen blev det konstateret, at virksomhederne i stigende grad oplever Norden som ét marked og én hjemmebase. Vi har med samarbejdsprogrammet fået fastlagt rammerne for det erhvervspolitiske samarbejde. Der har ikke tidligere været en sådan strategisk ramme, og det er meget positivt, at der nu er etableret en struktur for samarbejdet. Samarbejdsprogrammet fastlægger, at indsatsen skal være samlet om to politikområder. Dels den generelle konkurrenceforbedrende politik, dels den selektiv konkurrenceforbedrende indsats. Denne tankegang er fint i tråd med den danske politik.

På miljøside er en række initiativer fremsat under det danske formandskab også blevet videreført. Blandt andet blev der under dansk formandskab udarbejdet et nyt handlingsprogram for 2001-04 for det nordiske miljøsamarbejde, der fungerer som styringsinstrument med henblik på at prioritere de indsatser og aktiviteter, der skal igangsættes inden for det nordiske miljøsamarbejde. Der er fra dansk side løbende lagt vægt på, at handlingsprogrammet meget konkret specificerer de mål, aktiviteter og resultater, der skal opnås i miljøsamarbejdet i den pågældende periode.

Bæredygtig udvikling er som nævnt en af det norske formandskabs hovedprioriteter, hvor der tydeligt kan trækkes linjer tilbage til det danske formandskab, hvor udarbejdelsen af den nordiske bæredygtighedsstrategi blev iværksat. Strategien udstikker målsætninger frem til 2020 og konkrete mål og indsatser for 2001-04.

Også på levnedsmiddelområdet er danske prioriteter blevet videreført. Særligt arbejdet med fødevarerikkerhed, en fælles nordisk kurs i

internationale fora og samarbejde med de baltiske lande er blevet ført videre. Herved er der skabt en klar synergieffekt af samarbejdet, tydeligt manifesteret ved etableringen sidste år af det nye nordiske ministerråd for hele fødevarerområdet, som holdt sit første ordinære ministerrådsmøde i Grønland i august i år. Forinden har der været afholdt tre uformelle ministermøder i denne kreds.

Generelt må det således konstateres, at der fra dansk side har været stor tilfredshed med forløbet af det norske formandskab til dato. Igangsatte danske initiativer er blevet fulgt op af såvel det finske som norske formandskab og de foreløbige resultater af disse bestræbelser er særdeles tilfredsstillende. Dette vil blive belyst nærmere i de følgende afsnit.

NY NORDISK DAGSORDEN – EN REFORM AF DET NORDISKE SAMARBEJDE

Det nordiske samarbejde har løbende måttet omstille sig til omgivelsernes forandringer. Det skete senest under dansk formandskab i 2000, hvor den såkaldte Vismandsgruppe præsenterede deres rapport om de langsigtede visioner for både det nordiske samarbejdes form og indhold. På denne baggrund udarbejdede Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd en fælles rapport »Ny Nordisk Dagsorden«, der blev fremlagt ved Nordisk Råds session sidste år.

På Ministerrådssiden besluttede de nordiske lande (samarbejdsministrene) at rette fokus mod følgende fem strategiske indsatsområder i de nærmeste år:

- Teknologisk udvikling (særligt IT og forskning)
- Velfærd (herunder »nordboers rettigheder«)
- Det indre marked i Norden
- Samarbejdet med nærområdelandene og -regionerne
- Miljø og bæredygtig udvikling

Målet med disse strategiske indsatsområder er at styrke forankringen af det nordiske samarbejde på de nævnte områder, som desuden kan danne rammen om en nordisk indsats i internationalt regi. Opdelingen er tværsektoriel i den forstand, at den ikke følger den nugældende sektorinddeling i Nordisk Ministerråd. Det er målsætningen, at områderne skal komplementere hinanden. De nordiske samarbejdsministre har det koordinerende ansvar for opfølgningen,

som sker gennem indsatsen inden for de berørte fagministerråd.

Teknologisk udvikling (Uddannelse, forskning og IT)
Som nævnt sætter Ny Nordisk Dagsorden fokus på den teknologiske udvikling, særligt i relation til informationssamfundet samt nordisk spidsforskning. Uddannelses- og forskningsområdet under Nordisk Ministerråd har igangsat en række større initiativer som led i opfølgningen af Ny Nordisk Dagsorden, herunder evaluering af den nuværende rådgivningsstruktur for Ministerrådet for uddannelse og forskning samt evaluering af de nordiske forskningsinstitutioner. Fra dansk side betragtes dette arbejde som væsentligt i forhold til stadig at sikre en effektiv udnyttelse af ressourcerne inden for rammerne af Nordisk Ministerråds aktiviteter.

Fra dansk side har en af mærkesagerne inden for uddannelses- og forskningsområdet i nordisk regi været oprettelsen af nordiske forskernetværk, også kaldet »Centres of Excellence«. Tanken om en nordisk satsning på dette område blev lanceret under det danske formandskab i 2000. På baggrund heraf er der igangsat et pilotprojekt vedrørende nordiske »Centres of Excellence«.

På området tilstræbes desuden et tættere samarbejde mellem de nordiske lande om EU-spørgsmål gennem temadrøftelser i Ministerrådet for uddannelse og forskning og gennem konferencer. Dette sker blandt andet ved udveksling af erfaringer med validering af realkompetencer med henblik på identifikation af indikatorer, som også vil kunne anvendes i EU. Der er desuden fremlagt konkrete forslag med sigte på at fremme nordiske værdier i den internationale debat om livslang læring, en øget arbejdsmarkedsorientering af uddannelserne og sikring af livslang læring for borgerne. Skridt som er i fuld overensstemmelse med dansk politik.

På IT-området er der igangsat et nordisk samarbejdsprojekt om indikatorer for benchmarking af videnssamfundet. Desuden er der igangsat en udredning om »Bredbånd til alle?« gennem et fælles nordisk IT-infrastrukturstudie, samt en udredning om »Sprogteknologi og erhvervsudvikling« med henblik på at stimulere udviklingen af IT-baseret oversættelsesteknik.

Velfærd

Velfærd stod højt på dagsordenen for det danske formandskab for Nordisk Ministerråd. At vel-

færdsområdet således i Ny Nordisk Dagsorden er identificeret som ét af de fem strategiske indsatsområder for Nordisk Ministerråds fremtidige arbejde er derfor meget tilfredsstillende set med danske øjne.

Der er under overskriften velfærd iværksat en række initiativer. Eksempelvis igangsatte de nordiske finansministre i 2001 udarbejdelsen af to rapporter vedrørende dels den »Fremtidige finansiering af velfærdsstaten«, som fokuserer på perspektiverne for fremtidig nordisk skattepolitik i en internationaliseret verdensøkonomi, dels »Den offentlige sektors effektivitet«, som udover muligheden for effektivisering af den offentlige sektor sætter fokus på den demografiske udfordring i forhold til beskæftigelsen i de nordiske lande. Finansministrene har nu drøftet konklusionerne af rapporterne og er nået til enighed om en opfølgning af disse, der blandt andet forventes at tage form af et seminar inden for det næste halvår.

Derudover pågår der som bekendt et omfattende arbejde med fjernelse af grænsehindre i Norden, der primært tager udgangspunkt i den tidligere finske samarbejdsminister, ambassadør Ole Norrbacks udredning om »Nordboers rettigheder«. En række af elementerne i denne udredning sætter fokus på velfærdsområdet, såsom de nordiske borgeres rettigheder ved flytning, arbejde, studier og ophold i andre nordiske lande. Disse spørgsmål har i høj grad Nordisk Ministerråds bevågenhed og er et arbejde, der sættes højt på dagsordenen både i kredsen af de nordiske samarbejdsministre og i de respektive fagministerråd. En mere uddybende gennemgang af arbejdet med fjernelse af grænsehindre i Norden følger nedenfor.

Det indre marked

Samarbejdsministrenes beslutning om at Ministerrådet for Erhverv forestår opfølgningen af temaet »Det indre marked i Norden, inklusiv samarbejdet for at fjerne grænsehindre«, falder meget fint i tråd med det i indledningen omtalte erhvervspolitiske samarbejdsprogram, hvor der for så vidt angår de generelle erhvervs-vilkår er enighed om, at det nordiske samarbejde skal sætte fokus på initiativer, der kan minimere barrierer og føre til øget integration således, at Norden i højere grad fremstår som ét marked for virksomheder og borgere.

Opfølgningen vil først og fremmest koncentrere sig om at fremme forslag til bedre nordisk samordning, informationsudveksling og styr-

kelse af initiativer i relation til EU- og EØS-spørgsmål.

Med det nordiske erhvervspolitiske samarbejdsprogram er der set med danske øjne skabt gode rammer for det erhvervspolitiske samarbejde og taget initiativer, som rækker frem i tiden. I de prioriteringer, som skal foretages i den kommende tid, vil Danmark lægge vægt på at fortsætte arbejdet inden for de områder, som har til formål at bidrage til nedbrydning af barrierer og øget integration. Fra dansk side vil der endvidere blive arbejdet for, at det nordiske samarbejde inddrages i forbindelse med formuleringen af den strategi for udviklingen af Østersøregionens vækstpotentiale, som regeringen har lanceret i vækststrategien. Innovation, der også er et prioriteret område i vækststrategien, forventes fortsat at være et prioriteret område i det nordiske samarbejde under det svenske formandskab i 2003.

Samarbejdet med nærområderne

I 2001 vedtog de nordiske samarbejdsministre en revideret nordisk nærområdestrategi for Nordisk Ministerråds videre arbejde i forhold til de baltiske lande samt det nordvestlige Rusland. Nærområdestrategien er en af hjørnestenene i samarbejdet inden for Nordisk Ministerråd. Den overordnede målsætning er at bidrage til fred og stabilitet i Europa ved at fremme demokratisk udvikling, overgang til markedsøkonomi, kulturformidling samt bæredygtig ressourceanvendelse.

Som følge af den forventede optagelse af de baltiske lande i EU har de nordiske samarbejdsministre besluttet gradvist at flytte tyngdepunktet i nærområdesamarbejdet fra de baltiske lande mod det nordvestlige Rusland. Samarbejdet med de baltiske lande vil dog fortsætte en rum tid efter deres indtræden i EU. Denne udvikling sker med de baltiske landes fulde forståelse.

Fra dansk side har vi arbejdet for, at den nordiske indsats i højere grad tilrettelægges med henblik på at imødekomme modtagerlandenes behov, herunder gennem dialog med modtagerlandene. Både planlægningen og gennemførelsen af indsatsen bør ske i samarbejde med modtagerlandene. Dette er blandt andet kommet til udtryk i det netop vedtagne Rammeprogram for 2003-05 for samarbejdet med nærområderne, der har været forelagt såvel de baltiske som de russiske myndigheder.

Endvidere har de nordiske lande spillet en aktiv rolle i forbindelse med oprettelsen af den

Nordlige Dimensions Miljøpartnerskab, NDEP. NDEP er et samarbejde mellem Nordisk Investeringsbank (NIB), Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD), Den Europæiske Investeringsbank (EIB), Verdensbanken og Kommissionen om finansiering af miljøgenopretning i især Nordvestrusland. Danmark, Finland, Norge og Sverige har besluttet hver at bidrage med 10 mio. euro til støttefonden for miljøpartnerskabet, NDEP Support Fund. Støttefonden skal yde etableringstilskud, der er nødvendige for at gennemføre en række af de miljøforbedrende projekter.

Miljø og bæredygtig udvikling

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling i Norden trådte i kraft den 1. januar 2001 og udgjorde underlaget for diskussionerne ved Nordisk Råds temakonference »Et bæredygtigt Norden« i april 2001 og en ekstrasession i juni samme år. En særlig arbejdsgruppe under Nordisk Ministerråd, der har arbejdet med opfølgningen af den nordiske strategi, har i det forgangne år færdiggjort en indikatorrapport, der skal anvendes til at dokumentere resultaterne af strategien. Arbejdsgruppen har tillige udarbejdet en midtvejsevaluering.

Det nordiske miljøsam arbejde præges i stadig større grad af tværsektorielt samarbejde. Gennemførelsen af bæredygtig udvikling kræver på sigt, at den sociale og økonomiske dimension integreres i samme grad som den miljømæssige.

I forbindelse med verdenstopmødet i Johannesburg blev den nordiske strategi for bæredygtig udvikling samt indikatorrapporten overleveret som et formelt input til forhandlingerne. Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling er ligeledes blevet fremlagt formelt i EU i marts i år og er således indgået i EU's egen strategi i forhold til bæredygtig udvikling.

På miljøsidens er der som nævnt indledningsvist ligeledes lagt vægt på at effektivisere organiseringen af miljøsam arbejdet, herunder at øge integrationen af indsatsen mellem de forskellige indsatsområder som led i opfølgningen af det nye handlingsprogram for 2001-04. Miljøhandlingsprogrammets indsatsområder omfatter luft, klima, hav, biologisk mangfoldighed og genetiske ressourcer, landskab og kulturmiljø, friluftsliv, kemikalier og affald. Endvidere omfatter indsatsområderne det tværsektorielle samarbejde med sektorerne jord- og skovbrug, fiskeri, fangst og akvakultur, transport, produktorienteret miljøstrategi, økonomi, sundhed og energi.

NY BUDGETPROCEDURE FOR NORDISK MINISTERRÅD

Et vigtigt redskab til styrkelsen og reformeringen af det nordiske samarbejde er Nordisk Ministerråds budget. På grundlag af en budgetanalyse iværksat på dansk initiativ udarbejdede Nordisk Ministerråds generalsekretær i 2000 en ny budgetprocedure for Nordisk Ministerråd. Den nye budgetprocedure blev endeligt vedtaget af de nordiske samarbejdsministre i februar 2002.

I år er således første gang den nye budgetprocedure anvendes, og resultaterne har i det store hele levet op til målsætningerne om i højere grad at skabe en mere effektiv budgetprocedure. Dels har der været en tidligere og mere substansiell inddragelse af fagministerrådene under Nordisk Ministerråd i budgetforberedelsen med henblik på at sikre såvel faglig som national forankring samt en effektiv implementering, dels er dialogen med Nordisk Råd om Nordiske Ministerråds budget forbedret. Nordisk Råds budgetgruppe har fået oversendt udkast til budgetforslag for 2003 den 1. juni 2002. Budgetforslaget har været behandlet af samarbejdsministrene ad flere omgange, senest den 21. august i Kristiansand, hvorefter budgetforslaget blev fremsendt til Nordisk Råd til behandling forud for Nordisk Råds jubilæumssession i Helsingfors den 29.-31. oktober 2002. Herefter vil den endelig vedtagelse af budgettet for 2003 forventeligt ske på de nordiske samarbejdsministres møde i forbindelse med Helsingfors-sessionen.

Det foreløbige indtryk af den nye budgetprocedure er generelt godt. Særligt er der hos samarbejdsministrene udtrykt tilfredshed med inddragelsen af fagsektorerne og Nordisk Råd. Også forøgelsen af budgetposten til særlige strategiske initiativer på i alt 15 mio. DKK, hvoraf 5 mio. DKK er afsat til den særlige prioriteringspulje, der giver mulighed for løbende i budgetåret at kanalisere midler til politisk prioriterede områder, har fungeret godt. På blandt andet dansk foranledning har vi fra prioriteringspuljen i år kanaliseret midler til det epidemiologiske forskningsprogram og fødevarersikkerhed. Forud for fastlæggelsen af budgetdirektivet for 2004 vil den nye budgetprocedure blive evalueret, således at vi kan justere processen i forhold til den mere praktiske budgetlægning.

Nordisk Ministerråds budget for 2003 indebærer en videreføring af aktivitetsrammen for 2002 og udgør i alt 787.22 mio. DKK. Samtidig er likviditeten nedsat med 10 mio. DKK, hvorved

budgettet for 2003 er fastsat til 777.22 mio. DKK. Likviditetsnedsættelsen vil afspejles i de nationale indbetalinger til Nordisk Ministerråd.

Nordisk Ministerråds budget finansieres ved bidrag fra de nordiske lande, samt gennem indtægter fra virksomheden. De enkelte landes bidrag vedtages årligt af Nordisk Ministerråd og beregnes ud fra en fast fordelingsnøgle baseret på landenes bruttonationalindkomst. Danmarks andel for 2003 vil – efter modregning af betalingsordningen for højere uddannelser samt nedjustering af fordelingsnøglen fra 24,6% til 23,8% – udgøre 150.917 TDKK (i 2002 prisniveau).

FJERNELSE AF GRÆNSEHINDRINGER

Trods 50 års nordisk samarbejde må vi i dag erkende, at der fortsat eksisterer en række grænsehindringer mellem de nordiske lande både i forhold til borgere og virksomheder. Det var med dette udgangspunkt, at de nordiske samarbejdsministre i marts 2000 iværksatte arbejdet med at identificere disse problemer. Herom er der siden udarbejdet en rapport – bestående af 2 delrapporter – under ledelse af den tidligere finske samarbejdsminister Ole Norrback. Dette udredningsarbejde afsluttedes formelt den 5. marts 2002, hvor den færdige rapport blev oversendt til Nordisk Ministerråd. Første del af rapporten var forinden blevet overgivet til samarbejdsministrene den 30. oktober 2001 i forbindelse med Nordisk Råds session i København.

Det væsentligste formål med rapporten var at undersøge den enkelte nordiske borgers retslige stilling ved flytning, studie, arbejde m.v. i andre nordiske lande, med udgangspunkt i fællesnordiske aftaler og konventioner. Hensigten og resultatet er blevet delt en oversigt over og forslag til afskaffelse af hindringer for mobilitet over de nordiske grænser, dels forslag til fremme af information til myndigheder og borgere vedrørende grænsehindringsspørgsmål.

Der er i rapporten taget udgangspunkt i de problemer, som den enkelte borger møder ved mobilitet over de nordiske grænser. Hovedkonklusionen i rapporten er, at de borgere, som bevæger sig mellem de nordiske lande, oplever, at der findes en række juridiske, praktiske og bureaukratiske grænsebarrierer – også på de områder, hvor der eksisterer nordiske aftaler. På den baggrund fremsætter Norrback en række forslag til Nordisk Ministerråd og til de nationale myn-

digheder med sigte på harmonisering af relevante love og regelværk samt vedrørende bedre information til myndigheder og borgere.

Rapporten er drøftet indgående blandt de nordiske samarbejdsministre og i flere af de relevante fagministerråd. Behandling af forslagene i rapporten har især været rettet mod følgende tre hovedindsatsområder: a) kundskabsspredning og informationstiltag; b) gennemgang og revision af de nordiske aftaler; c) lovharmonisering.

På baggrund af denne behandling har samarbejdsministrene nu fremsat et Ministerrådsforslag til behandling på Nordisk Råds 54. session, som indeholder en række konkrete forslag vedrørende kundskabsspredning og informations-tiltag, gennemgang og revision af de nordiske aftaler, lovharmonisering, samt sektorbaserede tiltag, såsom kortlægning af grænsependling i Norden og betalings-tjenester i Norden.

Fra dansk side er der lagt stor vægt på arbejdet med sigte på at afskaffe grænsehindringer i Norden. Norrback-rapporten er et vigtigt bidrag til dette arbejde. Udgangspunktet i de problemer, som den enkelte borger møder, når han eller hun bevæger sig over de nordiske grænser, bidrager til at gøre rapporten relevant og nærværende.

Det ændrer dog ikke ved det forhold, at visse af Norrback-rapportens forslag er meget ambitiøse. Det gælder ikke mindst på skatteområdet, hvor vi må erkende, at de nordiske lande på mange måder har valgt forskellig tilgang med hensyn til indretningen af vore respektive afgifts- og skattesystemer. En nordisk harmonisering på skatte- og afgiftsområdet er derfor ikke aktuel. Det skal dog ikke afholde os fra at finde løsninger, når borgere får problemer med de respektive skattemyndigheder ved flytning eller pendling i Norden. Vi må blot basere os på andre løsninger end sådanne, som tager udgangspunkt i en skatte- og afgiftsharmonisering.

Set fra en dansk synsvinkel kunne man også godt have ønsket sig, at Norrback-rapporten i højere grad havde støttet op om tiltag, som kan fremme mobiliteten på det regionale niveau. I et dansk perspektiv er det grænserregionale samarbejde af største betydning. Der tænkes her naturligvis på det samarbejde, som danske og svenske myndigheder har indledt for at fremme mobiliteten i Øresundsregionen. De integrationsproblemer, som er identificeret i Øresundsregionen, viser, at der er behov for en indsats. Det er den danske regerings mål i vækststrategien, at Øresundsregionen skal udvikle sig til en væk-

stregion, der er kendetegnet ved et integreret arbejdsmarked.

Vi vil fra dansk side fortsætte bestræbelserne vedrørende den nationale opfølgning af Norrback-rapporten. Det er således hensigten, at Sekretariatet for ministeren for nordisk samarbejde i Udenrigsministeriet i samarbejde med Foreningen Norden i løbet af efteråret 2002 vil påbegynde en seminarække rundt omkring i Danmark med det formål at informere embedsmænd i de relevante myndigheder om nordboernes rettigheder i henhold til de fællesnordiske aftaler, herunder klargøre de forskellige myndigheders opgaver og forpligtelser over for borgerne. Endvidere vil vi intensivere bestræbelserne vedrørende vor informationsindsats over internettet, ligesom der vil blive satset på Hallo Norden-servicetelefonen – der giver borgere oplysninger og information i forbindelse med bosætning i andet nordisk land – med sigte på at styrke den samlede informationsindsats.

Der arbejdes ligeledes på at fjerne grænsehindre for virksomheder. I forlængelse af det nordiske erhvervspolitiske samarbejdsprogram's fokus på barrierenedbrydning og samarbejdsministerens beslutning om, at Ministerrådet for Erhverv skal have ansvaret for »Det indre marked i Norden« i Ny Nordisk Dagsorden (som er omtalt tidligere) ser vi fra dansk side frem til opfølgningen på den analyse om fusioner og virksomhedssammenlægninger, som Nordisk Ministerråd og Nordisk Industrifond fik gennemført tidligere i år. Rapporten »Over grænsen efter konkurrenceevne«, der for tiden er i høring hos berørte organisationer m.v., giver et interessant billede af de problemer, som virksomheder oplever i forbindelse med fusioner og virksomhedssammenlægninger på tværs af de nordiske grænser.

OVERORDNEDE SEKTORAKTIVITETER

I det følgende gives en lidt mere detaljeret beskrivelse af arbejdet inden for de overordnede prioritetsområder og en række centrale sektorer inden for det nordiske samarbejde. Der er ikke tale om en udtømmende beskrivelse. Også på andre områder end de beskrevne foregår arbejde, som nyder stor opmærksomhed og har høj prioritet.

Norden og Europa

Det europæiske samarbejde i EU er i de seneste år i stadig større grad blevet en referenceramme for det nordiske samarbejde. Den forestående udvidelse af EU med de baltiske og østeuropæiske lande vil være en væsentlig faktor i denne sammenhæng. Men også tre nordiske EU-formandskaber med korte mellemrum har været medvirkende til at sætte fokus på de nordiske landes indbyrdes samarbejde og på mulighederne for fælles interessevaretagelse først og fremmest i EU-regi, men også i andre internationale samarbejdsorganer, såsom Østersørådet, Arktisk Råd og Barentsrådet.

Udgangspunktet for Nordisk Ministerråds Europa-aktiviteter er, at nordisk koordination gennemføres, hvor sammenfaldende holdninger i enkeltsager tilsiger det. Det vil sige der, hvor der er mulighed for, at de nordiske lande kan påvirke europa-politiske spørgsmål, særligt inden for områder, hvor de nordiske lande har fælles værdier og interesser. Europa-aktiviteter fastlægges således ikke inden for ét specielt program, men indgår som en integreret del af sektorenes arbejde. Dette giver mulighed for en nordisk indsats på områder, hvor de nordiske lande i fællesskab ønsker at påvirke det europæiske samarbejde.

Som eksempel herpå kan nævnes, at de nordiske finansministre har fastlagt en struktur for nordisk samarbejde om EU/EØS-spørgsmål. Formålet med dette samarbejde er – alt afhængigt af emnet – at skabe en fælles nordisk holdning til EU-spørgsmål, at samarbejde omkring udviklingen af beslutningsgrundlag i forbindelse med EU-spørgsmål (rapporter, seminarer) eller at samarbejde i forbindelse med tilpasning af national lovgivning til EU-direktiver. Finansministrene har som led i denne proces besluttet at prioritere enkelte EU/EØS-relevante emner til nordisk samarbejde hvert år. De udvalgte emner, som landene vil drøfte nærmere i 2002, er EU's skattepakke, Den finansielle handlingsplan og EU-konventet.

Også inden for en række andre sektorer har der været stor aktivitet på EU-området. Det drejer sig blandt andet om miljø, kultur, forskning og uddannelse, beskæftigelsespolitik, regionalt samarbejde og forbrugerpolitik.

Årligt afholdes der som led i denne proces såvel minister- som embedsmandsmøder, hvor EU-spørgsmål er et fast dagsordenspunkt. Derudover pågår også et væsentligt uformelt sam-

arbejde uden for rammerne af Nordisk Ministerråd.

Endelig kan nævnes, at Nordisk Ministerråd netop på opfordring af Nordisk Råd har afgivet en redegørelse over Nordisk Ministerråds arbejde med EU/EØS-spørgsmål i 2001.

Kultur

Kultursamarbejdet er fortsat et af de centrale samarbejdsområder inden for Nordisk Ministerråd. En væsentlig ændring af kultursamarbejdet i indeværende år er udskillelsen af Nordisk Kulturfond som en selvstændig institution. I forbindelse med de nordiske kulturministres møde i København den 5. april 2002 blev ændringerne af Nordisk Kulturfonds vedtægter endeligt underskrevet. Denne sag har således nu fået en tilfredsstillende afslutning.

For så vidt angår kultursamarbejdet generelt, er den danske holdning, at de midler, der konkret anvendes af de fællesnordiske kulturinstitutioner til projekter og aktiviteter, i det store og hele anvendes godt. Inden for institutionernes økonomiske og formålsbestemte rammer arbejdes der seriøst og effektivt for, at de tildelte midler benyttes bedst muligt for at fremme det nordiske kultursamarbejde.

Når dette er sagt, er der dog samtidig fra dansk side udtrykt bekymring for den generelle udvikling i det fællesnordiske kultursamarbejde eller rettere sagt manglen på overordnet udvikling og dynamik i samarbejdet. Hvis der skal være fremdrift, nytænkning og visioner i det fremtidige fællesnordiske kultursamarbejde, er der behov for væsentlige ændringer i prioriteringer og strukturer. Fra dansk side overvejes derfor, om der er behov for et helt nyt koncept i forhold til det kultursamarbejde, der foregår i Nordisk Ministerråds regi. Fra dansk side vil vi derfor arbejde for fortsatte eftersyn, for synliggørelse og for at vise, at det nordiske samarbejde gør en forskel. Lykkes det ikke, kan det blive svært at bevare den folkelige og politiske opbakning til et fortsat kultursamarbejde på et så – forholdsvist – højt økonomisk niveau.

Uddannelses- og forskningssamarbejdet

Det nordiske uddannelses- og forskningssamarbejde er karakteriseret ved en høj grad af enighed om de overordnede politiske målsætninger og af mange fællesinteresser. Dette resulterer i en veludbygget anvendelse af erfaringer fra et land til et andet. Arbejdet er imidlertid også præget af, at budgettet er meget fastlåst af de

hittidige prioriteringer af permanente forskningsinstitutioner, mobilitetsordningerne og de løbende forskningsprogrammer.

Fra dansk side imødeser vi derfor med stor interesse resultatet af den udredning, som blev omtalt ovenfor under afsnittet om teknologisk udvikling, om den nordiske rådgivningsstruktur og de nordiske institutioner, idet der bør være mulighed for relevante nye politiske initiativer inden for den eksisterende økonomiske ramme på uddannelses- og forskningsområdet.

Det nordiske samarbejde skal fortsat være udadvendt og synligt samt sikre regionen Norden en fremtrædende stilling i det udvidede EU og generelt i det internationale samarbejde. Den øgede internationalisering og udbygningen af EU-samarbejdet vedrørende erhvervsuddannelserne og validering af realkompetencer har derfor høj prioritet. Samtidig finder vi det også fra dansk side vigtigt at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed gennem gensidig anerkendelse af uddannelser og kvalifikationer. Uddannelsessystemer skal tillige være med til at sikre, at den nødvendige arbejdskraft er til rådighed, hvilket betyder, at flere unge skal hurtigere gennem uddannelsessystemet.

Social- og sundhedsområdet

På social- og sundhedsområdet danner det femårige samarbejdsprogram, der påbegyndtes i 2001, rammerne for Nordisk Ministerråds aktiviteter på området. Der er 4 hovedpunkter i samarbejdsprogrammet, der vedrører fjernelse af grænsehindringer i Norden, forholdet til EU, samarbejdet med nærområderne og endelig udveksling af national information og erfaringer – udredningsarbejde.

For så vidt angår samarbejdet med nærområderne har omdrejningspunktet været den tværsektorielle handlingsplan for børn og unge, som i det forgangne år har været i fuld overensstemmelse med det norske formandskabs prioritet om børn og unge.

Generelt kan siges, at social- og sundhedssektorens aktiviteter i høj grad er forankret i de mange nordiske institutioner under denne sektor i Nordisk Ministerråd.

Også uden for det formelle nordiske samarbejde pågår et omfattende samarbejde på dette område. Blandt andet har de nordiske lande i lyset af terrorangrebene mod USA i efteråret 2001 arbejdet på at konkretisere, hvordan samarbejdet om sundhedsberedskabet mod atomare, biologiske og kemiske trusler kan styrkes i Norden.

Arbejdet sker på foranledning af de nordiske sundhedsministre, som gav dette i opdrag på et ministermøde i Stockholm den 28. november 2001. Som resultat heraf er der i forbindelse med et møde i Nordisk Ministerråd (sundhedsministrene) den 14. juni 2002 i Svolve i Norge undertegnet en formel nordisk samarbejdsaftale om forberedelse af sundhedsberedskab og eventuel assistance i tilfælde af, at et nordisk land rammes af en katastrofe eller terroraktion.

Arbejdsmarkedsområdet

Fra dansk side finder man det nordiske samarbejde inden for arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikken meget gavnligt. Diskussion af udviklingstendenser og erfaringsudveksling er med til at skærpe opmærksomheden om problemstillinger af betydning for et effektivt fungerende arbejdsmarked til gavn for arbejdstagerne og arbejdsgiverne og ikke mindst samfundet.

Som nævnt indledningsvis har det norske formandskab sat temaet »Fremme af arbejdsudbuddet« med undertemaet vedrørende hindring af udstødelse fra arbejdsmarkedet højt på dagsordenen. Der er tale om en positiv videreførelse af arbejdsmarkedssektorens hovedtema under det danske formandskab i 2000. I en rapport – der skal danne grundlag for Nordisk Råds drøftelser på den kommende session – sammenlignes de nordiske landes politik mod udstødelse og udelukkelse fra arbejdsmarkedet.

De nordiske beskæftigelsesministre havde på deres møde i Finland i oktober 2001 en drøftelse med deres baltiske kolleger og arbejdsmarkedets parter om »Labour Force Mobility between the Nordic Countries and the Baltic States«. For at få forøget indsigt i de forhold, som påvirker mobiliteten, er der iværksat et projekt »Arbejdsmarkedet i Baltikum og mobiliteten mod de nordiske lande – en vidensopbygning«, der ledes af det norske forskningsinstitut FAFO.

Det norske formandskab har endelig med rapporten »Arbejdsmarkedspolitik i Norden – roller og ansvar« sat fokus på, hvordan de nordiske lande tilrettelægger arbejdsmarkedspolitikken. Fra dansk side har man med interesse studeret rapporten. Den danske regering vil i efteråret 2002 gennemføre en reform for »Flere i arbejde«, hvor linien i den nye beskæftigelsespolitik vil være øget fokus på den direkte vej i ordinær beskæftigelse, det vil sige øget fokus på formidling, vejledning, sparring og jobsøgning.

Ligestilling

Handlingsplanen for 2002 indeholder vigtige indsatsområder for det nordiske ligestillingsarbejde. Indsatsområderne er: Mænd og ligestilling, integrering af køns- og ligestillingspolitik i den nordiske økonomi, ligestilling, kønsperspektiv på minoritetspolitikken samt en fælles nordisk-baltisk kampagne mod handel med kvinder. Der er nedsat arbejdsgrupper på hvert enkelt indsatsområde, der har til opgave at kortlægge området og foreslå konkrete fremadrettede initiativer. Der kan derfor forventes igangsat aktiviteter på flere af områderne i løbet af 2003.

I forhold til den nordisk-baltiske kampagne er der allerede igangsat initiativer. Handel med mennesker er strafbart ifølge dansk lov. Men fænomenets grænseoverskridende karakter gør denne type sager meget svære at efterforske og forebygge. Regeringens indsats til bekæmpelse af handlen med mennesker tager udgangspunkt i en trestrengt strategi: 1) Retsforfølgelse af bagmændene, 2) Forebyggelse af handlen og 3) Støtte til ofre for kvindehandel.

Bekæmpelse af handel med kvinder har i flere år været et vigtigt emne på de nordiske ligestillingsministres dagsorden. Under det danske formandskab i 2000 blev der på ligestillingsministerens møde i Vedbæk besluttet at styrke den fælles nordiske indsats mod handlen med kvinder i samarbejde med Estland, Letland og Litauen. I 2001 besluttede de nordiske og baltiske ligestillingsministre at gennemføre en informationskampagne i de nordiske og baltiske lande. De nordiske justitsministre deltager også i kampagnen.

Informationskampagnen skal forbedre støtten til ofre. Der arbejdes med muligheden for at etablere en hotline og kulturformidlere, der kan hjælpe og bistå ofre i forhold til sproglige, sociale og helbredsmæssige problemer og spørgsmål.

Udlændingeområdet, herunder integration af indvandrere

Nordisk Ministerråd har i de seneste år i stadig stigende grad behandlet indvandrerrelaterede emner. Der er således inden for de enkelte fagministerråd iværksat en række initiativer om eksempelvis komparative analyser af indvandreteres integration på de nordiske arbejdsmarkeder, om vold mod indvandrerkvinder og bekæmpelse af kriminalitet med racistiske eller nazistiske motiver.

Herudover er der nedsat en række arbejdsgrupper under Nordisk Ministerråd, som eksempelvis ad-hoc arbejdsgruppen, den såkaldte Nordiske Samrådsgruppe på Højt Niveau, der er et forum for informationsudveksling på udlændingeområdet. I dette regi drøftes aktuelle problemstillinger og afledt heraf iværksættes nordiske initiativer på udlændingeområdet.

Fra dansk side lægges der vægt på det nordiske samarbejde på udlændingeområdet, både i Nordisk Ministerråd og i andre fora. Det er af afgørende betydning, at de enkelte lande er bekendt med udviklingen i de øvrige nordiske lande, ligesom det er væsentligt, at landene kan lære af hinandens gode og dårlige erfaringer på udlændingeområdet.

I takt med at udlændingeområdet er tillagt stadig større betydning, har arbejdsopgaverne også været stigende og antallet af involverede aktører ligeså. Fra dansk side støttes, at der sker en koordinering af arbejdet på udlændingeområdet, således at dobbeltarbejde undgås. På den baggrund har vi fra dansk side opfordret til, at Nordisk Ministerråd og de på udlændingeområdet eksisterende arbejdsgrupper under Nordisk Ministerråd fortsat stræber mod, at den nødvendige koordination finder sted, og at der sker en hensigtsmæssig udnyttelse af såvel økonomiske som erfaringsmæssige ressourcer.

Fiskeri/jord- og skovbrug/levnedsmiddelspørgsmål
Fødevarer sikkerhed og god forbrugerinformation om fødevarer har meget høj prioritet i Nordisk Ministerråd. Det havde det under det danske formandskab i 2000, det har det under det norske formandskab, og det har det generelt i Ministerrådets arbejde. Med henblik på at styrke samarbejdet på dette område valgte man i 2001, blandt andet på dansk foranledning, at samle alle ministerråd inden for fødevarerområdet under Nordisk Ministerråd til et fælles Ministerråd for Fiskeri, Jord/Skovbrug og Fødevarer. Denne omorganisering har skabt forenkling og slagkraft såvel i samarbejdet inden for rammerne af det nordiske samarbejde som i forhold til andre internationale organisationer.

Resultaterne er allerede synlige. Blandt andet afholdt de nordiske fødevarerministre møde i Grønland i slutningen af august i år, hvor en lang række beslutninger vedrørende blandt andet fødevarer sikkerhed, internationale skovspørgsmål, nordisk forskningssamarbejde og samarbejde om økologi blev truffet. Desuden vedtog de nordiske fødevarerministre at søge at

fremme de nordiske landes indflydelse på internationale fødevarer spørgsmål og styrke forbrugernes medindflydelse på fødevarerområdet. Fødevarerministrene vedtog også at udarbejde en handlingsplan for at reducere brugen af pesticider i landbruget. Der var endelig enighed om, at økologisk landbrug bør fremmes i takt med forbrugernes efterspørgsel.

Fra dansk side ser man med stor tilfredshed på udviklingen af samarbejde på fødevarerområdet. Som konsekvens af etableringen af det nye ministerråd må det forventes, at der også i de kommende år i overensstemmelse med danske interesser vil være stærkt nordisk fokus på fødevarer sikkerhed i bred forstand med vægt på øget nordisk samarbejde i internationale sammenhænge, herunder med Østersølandene, og på udbygning af det interne nordiske samarbejde i hele kæden fra jord/fjord til bord, i høj grad med fokus på forbrugerinteresser og forsknings-samarbejde.

Forbrugersamarbejde

Forbrugersamarbejdet bygger på handlingsprogrammet for det nordiske forbrugersamarbejde til år 2004. Grundlaget for det nordiske forbrugersamarbejde er en stor lighed i holdningen mellem landene til politikrådets plads og betydning.

Det overordnede mål er at forbedre forbrugernes retlige og økonomiske stilling, at fremme deres ret til information og undervisning og til at organisere sig for at beskytte sine interesser samt varetage deres muligheder for opnåelse af sundhed og sikkerhed indenfor en økonomisk orden bygget på bæredygtig udvikling.

De nordiske forbrugerministre vedtog på deres møde den 25. april 2002 i Longyearbyen bl.a. en strategi for, hvorledes forbrugerindflydelse i standardiseringsarbejdet kan øges. I strategien er opstillet 10 overordnede mål for hvilke gælder, at forbrugernes interesser i standardiseringen af varer og tjenester skal være så stærkt repræsenteret, at det balancerer eventuelle modstående interesser. Det gælder nationalt og internationalt.

På et fællesmøde mellem erhvervs- og forbrugerministrene den 26. april 2002 drøftede ministrene bl.a. IT og e-handel og samspillet mellem forbrugere og erhvervslivet. Ministrene besluttede, at der skal udarbejdes en nordisk kortlægning – i lyset af den europæiske proces på området – af de vigtigste aspekter af IT-sikkerhed ud fra såvel erhvervspolitiske som forbrugerpoliti-

ske aspekter og at det skal undersøges, hvilke initiativer der er behov for på nordisk plan, som kan øge samspillet mellem forbrugere og erhvervsliv.

Det regionale samarbejde

Det regionale samarbejde er en vigtig del af det nordiske samarbejde. I de sidste år har nærområdet antaget en stadig større rolle i det regionale samarbejde. Mens indsatsen tidligere var koncentreret om at uddanne planlæggere gennem kurser på Nordregio, der er et nordisk center for fysisk planlægning og regionalpolitik, arbejdes der i dag for at stimulere grænseregionalt samarbejde, blandt andet gennem brug af erfaringer og ressourcer fra det eksisterende nordiske grænseregionale arbejde. Fra dansk side lægges der samtidig fortsat vægt på, at Nordregio styrkes.

Fra dansk side prioriteres samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd og de grænseregionale områder. Det er vigtigt, at der skabes mulighed for vidensopbygning og erfaringsudveksling på tværs af det allerede velfungerende grænseregionale samarbejde mellem regioner i nærområderne og mellem grænseregionale områder i Norden og nærområderne. Fra dansk side er der særligt opmærksomhed på det grænseregionale samarbejde i de vestnordiske områder.

Transportområdet

Under det danske formandskab i 2000 blev der vedtaget en handlingsplan for det nordiske samarbejde på transportområdet. Nordisk Ministerråd efterkom hermed et ønske fra Nordisk Råd om at intensivere samarbejdet på transportområdet.

Under det finske og det norske formandskab er arbejdet med at udmønte handlingsplanens idéer blevet sat i værk. Det drejer sig blandt andet om erfaringsudveksling og udredningsprojekter inden for følgende fire temaområder: Trafiksikkerhed, Miljø og Transport, Østersøsamarbejde og Telematik.

Rammen for det nordiske samarbejde har endvidere vist sig nyttigt til at udveksle erfaringer om konkrete og aktuelle emner, blandt andet jernbaneudlicitering og infrastrukturafgifter. På samme måde drøftes jævnligt EU-initiativer.

DET UFORMELLE NORDISKE SAMARBEJDE

Foruden det formelle nordiske samarbejde, som finder sted inden for rammerne af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, findes der også et uformelt nordisk samarbejde på det udenrigspolitiske, forsvarspolitiske, bistandspolitiske og udenrigshandelspolitiske område og med deltagelse af de pågældende ressortministre. Der afholdes tillige regelmæssige møder mellem de nordiske statsministre, som udgangspunkt to gange om året. Endvidere afholdes der koordinationsmøder mellem de nordiske EU-landes statsministre forud for møderne i Det Europæiske Råd.

DET FREMTIDIGE NORDISKE SAMARBEJDE

Nordisk Råd fejrer som bekendt i år 50-års jubilæum, og på mange områder kan vi se resultaterne af et enestående og udbytterigt samarbejde mellem de nordiske lande. Samarbejdet er kendetegnet ved at have ydet et væsentligt bidrag til den økonomiske og sociale udvikling og velfærd i de nordiske lande. Ligeledes har det nordiske samarbejde dannet model for regionalt samarbejde andre steder i Europa, først og fremmest mellem de baltiske lande.

Det er naturligvis godt at kunne se tilbage på mange års velfungerende samarbejde og vidt-rækkende resultater. Endnu vigtigere er det imidlertid at vende blikket fremad mod nye udfordringer og opgaver. Ambitionen er at fortsætte den stærke tradition for tæt samarbejde mellem de nordiske lande.

Det ligger fast, at vi fra dansk side fortsat tillægger vi fortsat det nordiske samarbejde stor vægt. Samtidig er det vigtigt, at det nordiske samarbejde tilpasses udviklingen både i de nordiske lande og globalt. Dette arbejde er allerede påbegyndt. Vedtagelsen af Ny Nordisk Dagsorden har vist, at der fra såvel parlamentariker- som ministerrådssiden er vilje til fornyelse. Nordisk Ministerråds fokusering på centrale indsatsområder såsom teknologisk udvikling, velfærd, det indre marked, samarbejdet med nærområderne, samt miljø og bæredygtig udvikling vidner om, at der bliver set fremad. Og denne proces må fortsætte, for også fremover er der en række væsentlige udfordringer, der må tages fat på.

Det er næppe en overraskelse, at spørgsmålet om fjernelse af grænsehindringer vil og skal stå

højt på dagsorden for det nordiske samarbejde. Fra dansk side er dette arbejde, som det også fremgår tidligere i nærværende redegørelse, vægtet højt. Til stadighed er det afgørende, at der bliver skabt resultater på dette område, således at både borgere og virksomheder oplever, at det nordiske samarbejde formår at imødekomme krav og behov. Dette er et væsentligt aspekt for at vi kan bevare og fastholde den folkelige opbakning til det nordiske samarbejde.

Den stigende internationalisering øger betydningen af regionalt samarbejde mellem lande med fælles interesser og værdimål. Mange nationale problemer løses bedst i fællesskab, og der er derfor et væsentligt potentiale i det nordiske samarbejde. Det kræver dog samtidig, at det nordiske samarbejde kan tilpasse sig nye og omskiftelige omstændigheder. Danmark vil arbejde for, at det nordiske samarbejde inddrages i forbindelse med arbejdet med formuleringen af den strategi for udvikling af Østersøregionens vækstpotentiale, som regeringen har lanceret i vækststrategien.

Et udvidet EU vil være en udfordring også for det nordiske samarbejde. Her er det afgørende ikke at se det regionale samarbejde i Norden som en modsætning til EU-samarbejde, men et

naturligt supplement hertil. Fra dansk side arbejdes for at styrke det allerede eksisterende samarbejde om EU-spørgsmål. Koordineringen skal ske på konkrete politikområder, hvor sammenfald af nordiske interesser eksisterer. Dermed bliver Norden en røst, som man også kan regne med i EU.

»Nordisk nytte« har tidligere været overskriften for reformen af det nordiske samarbejde. Det bør det efter dansk opfattelse fortsat være. Der bør vedvarende stilles krav om en høj nordisk nytte af de enkelte samarbejdsområder og projekter, der iværksættes i nordisk regi. Der skal være en konkret værditilvækst af samarbejdet for det danske samfund set i forhold til at udføre samme opgave nationalt. Og der bør lægges vægt på kvalitet og effektivitet. Dette vil være det overordnede pejlemærke for Danmark for at sikre et levende og udbytterigt nordisk samarbejde også i fremtiden.

Hermed slutter redegørelsen.

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 9/10 02 om DANMARKS NATUR – ansvaret for at beskytte den og glæden ved at benytte den.

(Redegørelse nr. R 3).

Miljøministeren (Hans Christian Schmidt):

INDLEDNING

Denne redegørelse er oplæg til en debat om sigtelinierne for beskyttelsen og benyttelsen af naturen. Redegørelsen angiver de fokusområder, som regeringen især lægger vægt på. Redegørelsen bygger på regeringens naturpolitiske udspil af 8. august 2002.

Naturpolitikken skal i de kommende år tilrettelægges under hensyntagen til følgende grundlæggende forudsætninger:

- Naturpolitikken skal målrettet og præcist leve op til de internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig.
- Naturpolitikken skal tilrettelægges afbalanceret mellem hensynene til beskyttelsen af dyr og planter, erhvervsudøvelsen i jordbruget og til befolkningens muligheder for friluftsliv og naturoplevelser.
- Naturpolitikken er et vigtigt element i en samlet bæredygtig velfærdspolitik.

Det er et udgangspunkt for regeringen, at der påhviler de statslige natur- og skovarealer særlige forpligtelser såvel i forhold til beskyttelsen som benyttelsen af naturen i forhold til de arealer, der er undergivet privat ejendomsret. Som det også er anført i regeringens moderniseringsredegørelse, er det yderligere et mål for regeringen, at der skal ske »direkte inddragelse af borgere, foreninger, lokale myndigheder m.v. i driften, beskyttelsen og benyttelsen af statens skov- og naturområder«.

Følgende mere overordnede ledetråde vil være styrende for reguleringer og initiativer på naturområdet og for den løbende indsats med forenkling og fokusering af regler og systemer:

- Naturpolitikken skal i størst muligt omfang hvile på holdbar dokumentation af naturens tilstand.
- De offentlige initiativer og den offentlige regulering i naturpolitikken skal forankres so-

lidt lokalt og skal hvile på åben og grundig dialog, således at der i løsningerne opnås det nødvendige medejerskab hos såvel lokale myndigheder som hos erhvervsliv og befolkning.

- De naturpolitiske initiativer skal have klare målsætninger med stor fokusering på beskrivelse af konsekvenserne for ikke alene naturen, men også for erhvervsliv og grundejere. Større konkrete initiativer skal følges af samfunds- og velfærdsøkonomiske konsekvensbeskrivelser.
- De naturpolitiske reguleringer skal være båret af klarhed, gennemsigtighed og retssikkerhed.

Regeringen vil sikre en rig og mangfoldig natur.

Regeringen har allerede taget en række vigtige initiativer. I det nationale skovprogram fremlægges en række nye initiativer på skovområdet, habitatområderne er ved at komme endeligt på plads, og der er udpeget 3 store nye fuglebeskyttelsesområder. Miljøministeriet har med udgangspunkt i regeringens moderniseringsplan givet sin arealforvaltning en klar velfærdsprofil.

De kommende års indsats på naturbeskyttelsesområdet vil blive præget af behovet for opfølgning på og gennemførelse af Danmarks forpligtelser i henhold til den globale Biodiversitetskonvention og EU's naturbeskyttelsesdirektiver, herunder særligt Habitatdirektivet og Fuglebeskyttelsesdirektivet (Natura 2000 direktiverne).

Miljø og natur er derfor højt prioriteret under det danske EU-formandskab. Det overordnede mål for regeringen er, at tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed skal standses inden 2010. Der er enighed i EU om dette mål. På globalt plan blev der på topmødet i Johannesburg opnået enighed om, at der skal ske en væsentlig nedgang i tabet af biodiversitet inden 2010.

Regeringen vil generelt opretholde beskyttelsesniveauet for naturen og forbedre det, hvor det er nødvendigt. De mange særlige og enestående naturværdier, som ikke kan genoprettes, hvis de forsvinder, skal sikres.

Med baggrund i tilkendegivelserne i regeringens strategi for bæredygtig udvikling tillægges det afgørende vægt, at alle samfundssektorernes samlede økonomiske vækst sker uden en tilsvarende vækst i miljøbelastningen og i balance med natur og miljø. Fremtidige generationer skal have mindst lige så gode muligheder for at